

ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา
โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย สมุทรปราการ สิริมา วันนุกูล*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย สมุทรปราการ จำแนกตามเพศและประสบการณ์การทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ครูโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย สมุทรปราการ จำนวน 103 คน โดยการกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ที่ผ่านการทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่า สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .930 วิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมสำเร็จรูปสถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way analysis of variance)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย สมุทรปราการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการบริหารงานวิชาการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านการบริหารงานบุคคล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด
2. ครูที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย สมุทรปราการ ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเพศหญิงมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย สมุทรปราการ ในระดับสูงกว่าเพศชาย
3. ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย สมุทรปราการ ในภาพรวมด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณไม่แตกต่างกันทางสถิติ ส่วนด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารงานทั่วไปแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ

ความพึงพอใจ ผู้บริหารสถานศึกษา การบริหารงานทั้ง 4 ด้าน

บทนำ

การศึกษามีความสำคัญในการพัฒนามนุษย์ เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อสร้างคนไทยให้เป็นคนดีมีปัญญา มีความสุขมีศักยภาพพร้อมที่จะแข่งขันและร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ในการพัฒนาประเทศชาติ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 6 กำหนดไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542, หน้า 5) การบริหารการศึกษาจะบรรลุเป้าหมายได้หรือไม่ขึ้น ต้องอาศัยปัจจัยหลายประการ ได้แก่ บุคลากร เงิน วัสดุอุปกรณ์ และระบบการบริหารจัดการที่ดี บุคลากรที่นับว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการบริหารการศึกษานั้น คือ ผู้บริหารหรือหัวหน้าสถานศึกษาที่ต้องเป็นผู้นำในการดำเนินการให้กลุ่มคนที่มาอยู่รวมกันทำงานให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาการศึกษาจึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารต้องสร้างขวัญ กำลังใจให้แก่ครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้เกิดความมั่นใจ มีความรู้สึกที่ดีต่องานและสภาพแวดล้อมของงาน ตลอดจนมีความรู้สึกที่ดีต่อผู้บริหารสถานศึกษา การสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยอาศัยทฤษฎีความต้องการของมนุษย์ของ Maslow (Maslow, 1954, pp. 370-396) เสนอไว้ คือ มนุษย์มีความต้องการ 5 ชั้น นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการปรับเปลี่ยนในการบริหารงาน เป็นผู้มีอุดมการณ์ กล้าคิดกล้าตัดสินใจ มีความรับผิดชอบต่อนักเรียน และมีความเสียสละ อุทิศตนเพื่อหน้าที่ ซึ่งการที่จะบริหารงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีลักษณะผู้นำด้านวิสัยทัศน์ คือ มุ่งส่งเสริมพัฒนาศักยภาพของบุคลากรทางการศึกษา กำหนดยุทธศาสตร์ในการบริหารการศึกษาในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ด้านความรับผิดชอบ คือ การที่ผู้บริหารต้องรับผิดชอบในการวางแผน ควบคุม กำกับ ติดตาม และประเมินผลงานอย่างต่อเนื่อง และประสานสัมพันธ์กับชุมชน ด้านการตัดสินใจ เป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งสำหรับผู้บริหาร เพราะต้องบริการการจัดงานต่างๆ ในหน่วยงาน (ยุทธพงษ์ กิ่งวิจิตร, 2555, หน้า 3) ดังนั้นการจัดการศึกษาจึงจำเป็นต้องได้ผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถในการจัดการศึกษา เพื่อให้ทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีความคิดสร้างสรรค์ จึงจะนำพาสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว จะเห็นได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคลากรที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษابรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยผู้บริหารจะต้องมีการวางแผนพัฒนางาน และพัฒนาบุคคลในการจัดการศึกษา ให้มีประสิทธิภาพ หากมีการพัฒนาสถานศึกษาย่อมเกิดผลดีต่อครู นักเรียน และต่อคุณภาพการศึกษา ดังนั้นผู้วิจัยจำเป็นต้องศึกษาความพึงพอใจต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย สมุทรปราการ ทั้ง 4 ด้าน เพื่อให้ทราบถึงการรับรู้ของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา

ซึ่งผู้วิจัยคาดหวังว่า ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุนการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนให้มีคุณภาพทางการศึกษาสูงขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย สมุทรปราการ จำแนกตามเพศและประสบการณ์ในการทำงาน

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ครูในโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย สมุทรปราการ ปีการศึกษา 2559 จำนวน 140 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ครู โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย สมุทรปราการ ปีการศึกษา 2559 จำนวน 103 คน ซึ่งได้มาโดยการใช้ตารางของ Krejcie and Morgan โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพของครู จำแนกตามเพศ และประสบการณ์ในการทำงาน

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย สมุทรปราการ ปีการศึกษา 2559 จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป

สมมติฐานการวิจัย

ครู โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย สมุทรปราการ ที่มีเพศและประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน จะมีความพึงพอใจในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ต่างกัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ข้อความรู้ที่ได้จากการวิจัย จะมีผลต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย สมุทรปราการ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาสามารถใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาตนเองได้ และผลของการวิจัยใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน ในการพัฒนาการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย สมุทรปราการ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย สมุทรปราการ ลักษณะของแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ และประสบการณ์ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย สมุทรปราการ ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ ความพึงพอใจมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์สถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ และ ประสบการณ์ โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2. แบบสอบถามตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย สมุทรปราการ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

3. เปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย สมุทรปราการ จำแนกตามเพศ โดยการวิเคราะห์ค่า (t-test) แบบ Independent

4. เปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย สมุทรปราการ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยการทดสอบการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe Post hoc Comparison)

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ วิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

ผลการวิจัย

1. ครูที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 69.90) และมีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 10 ปี (ร้อยละ 48.50)

2. ครูมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย สมุทรปราการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการบริหารงานวิชาการ) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านการบริหารงานบุคคล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

3. ครูมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย สมุทรปราการ ในด้านการบริหารงานวิชาการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด 2 ข้อ คือ ข้อที่ 1 และข้อที่ 2 นอกนั้นมีความพึงพอใจในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารมีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีการดำเนินการติดตาม ตรวจสอบ การประกันคุณภาพภายในเพื่อปรับปรุงและพัฒนา

4. ครูมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย สมุทรปราการ ในด้านการบริหารงานงบประมาณ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด 1 ข้อ คือ ข้อที่ 7 นอกนั้นมีความพึงพอใจในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารมีการระดมทรัพยากรทางการศึกษา เพื่อใช้ในการสนับสนุนการจัดการศึกษา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารมีการตรวจสอบสภาพ การซ่อมแซม บำรุงรักษาพัสดุและสินทรัพย์ของสถานศึกษาอย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ

5. ครูมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย สมุทรปราการ ในด้านการบริหารงานบุคคลในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความพึงพอใจในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูเข้าร่วมการประชุม อบรม สัมมนาเพื่อพัฒนาตนเองและพัฒนางานในหน้าที่ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีการสนับสนุนให้ครูมีความก้าวหน้าในการขอเลื่อนวิทยฐานะ

6. ครูมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย สมุทรปราการ ด้านการบริหารงานทั่วไป ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด 1 ข้อ คือ ข้อที่ 10 นอกนั้นมีความพึงพอใจในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารมีการดำเนินการจัดกิจกรรมนักเรียน และส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือผู้บริหรมีการจัดทำสำมะโนนักเรียนให้เป็นปัจจุบัน สามารถนำข้อมูลมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7. ครูที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย สมุทรปราการ ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเพศหญิงมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย สมุทรปราการ ในระดับสูงกว่าเพศชาย

8. ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย สมุทรปราการ ในด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันทางสถิติ ส่วนด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารงานทั่วไปแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย สมุทรปราการ มีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ครูมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย สมุทรปราการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการบริหารงานวิชาการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า งานวิชาการถือเป็นงานที่มีความสำคัญที่สุด เป็นหัวใจหลักของการจัดการศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเอาใจใส่ ให้ความสำคัญ และมีส่วนร่วมในการวางแผนกำหนดแนวทางจัดการศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษา และเป็นเครื่องชี้ความสำเร็จ และความสามารถของผู้บริหาร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของจิรวิทย์ มั่นคงวัฒนะ (2556 บทความ) ที่กล่าวว่า งานวิชาการถือว่าเป็นหัวใจของการบริหารการศึกษา เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาก็คือ การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ซึ่งขึ้นอยู่กับงานวิชาการทั้งสิ้น งานวิชาการเป็นกิจกรรมการจัดการเกี่ยวกับงานด้านหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ แบบเรียน งานการเรียนการสอน งานสื่อการเรียนการสอน งานวัดผลและประเมินผล งานห้องสมุด งานนิเทศการศึกษา งานวางแผนการศึกษา และงานประชุมอบรมทางวิชาการ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณิชกานต์ โชติรัตน์ (2549, หน้า 39-50) ที่ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของครูต่อการบริหารงานโรงเรียนโชคชัยรังสิต จังหวัดปทุมธานี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบรรจง มนต์กลีสูตร (2544, หน้า 57 - 69) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของครูที่มีพฤติกรรมต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอ บางละมุง โดยมีผลการวิจัยปรากฏว่าภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก

สำหรับด้านการบริหารงานบุคคลมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารขาดการดูแลเอาใจใส่บุคลากร การสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ครูขาดแรงจูงใจในการทำงาน ทำให้การปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนเมื่อปฏิบัติงานไประยะหนึ่งมักจะหย่อนสมรรถภาพ เบื่อหน่ายอันเป็นเหตุให้ทำงานไม่เต็มที่ โดยเฉพาะถ้าครูขาดความกระตือรือร้นในเรื่องการเรียนการสอนย่อมทำให้การศึกษาขาดคุณภาพ จึงจำเป็นต้องพัฒนาครูด้วยวิธีต่าง ๆ เป็นระยะ ๆ เพื่อส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนมากขึ้นและผู้บริหารจะต้องสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานเพื่อธำรงรักษามูลค่าของบุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดระบบการพิจารณาเงินเดือนและเลื่อนตำแหน่งในโรงเรียนและจัด

กิจกรรมที่เสริมสร้างขวัญและกำลังใจตามความเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ภิญโญ สาทร (2523, หน้า 359-361 อ้างถึงใน เสกสรรค์ เมฆไตรรัตน์, 2550) ที่กล่าวว่า การที่จะให้บุคลากรในองค์กร ทำงาน อยู่ได้นานทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลนั้น ผู้บริหารต้องใช้วิธีการบำรุงรักษา บุคลากรด้วยการใช้สิ่งจูงใจ ซึ่งได้แก่สิ่งที่เป็นวัตถุ เช่น เงินหรือสิ่งของ สิ่งจูงใจที่เป็นโอกาส เช่น ให้โอกาส มีชื่อเสียงดีเด่น มีตำแหน่ง มีอำนาจสิ่งจูงใจที่เป็นสภาพการทำงาน เช่น มีห้องทำงาน มีที่นั่ง มีอุปกรณ์การทำงาน มีความปลอดภัย มีสวัสดิการที่ดี สิ่งจูงใจที่เป็นสภาพที่ไม่เกี่ยวกับวัตถุ เช่น ความสามัคคีกัน ความสัมพันธ์ที่ดี ระหว่างเพื่อนร่วมงาน และสิ่งจูงใจที่เป็นการบำรุงขวัญ หรือกระตุ้นใจ ชื่อเสียงของ องค์กร และรู้สึกตัวเองมีส่วนสำคัญในองค์กร และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วัฒนา วงศ์เหล็ก (2555, หน้า 14) การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยมีผลการวิจัยปรากฏว่าภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ในแต่ละด้าน พบว่า

1.1 ครูมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนนวมินทราชินูทิศสวนกุหลาบวิทยาลัย สมุทรปราการ ในด้านการบริหารงานวิชาการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารมีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารมีการนำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มาเป็นแนวทางในการจัดการศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ที่โรงเรียนตั้งไว้ ภายใต้กรอบของหลักสูตรแกนกลาง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดหลักสูตรการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2544 กล่าวว่า สถานศึกษาเป็นชุมชนของการแสวงหาความรู้ สถานศึกษาจึงต้องมีหลักสูตรของตนเอง คือ หลักสูตรสถานศึกษา ประกอบด้วย การเรียนรู้ ทั้งมวลและประสบการณ์อื่นๆ ที่สถานศึกษาแต่ละแห่งวางแผนเพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยจะต้องจัดทำสาระการเรียนรู้ ทั้งรายวิชาที่เป็นพื้นฐานและรายวิชาที่ต้องการเรียนเพิ่มเติม เป็นรายปีหรือรายภาค จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทุกภาคเรียน และกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จากมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของการจัดหลักสูตร สถานศึกษา

1.2 ครูมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนนวมินทราชินูทิศสวนกุหลาบวิทยาลัย สมุทรปราการ ในด้านการบริหารงานงบประมาณ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารมีการระดมทรัพยากรทางการศึกษา เพื่อใช้ในการสนับสนุนการจัดการศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารเล็งเห็นถึงประโยชน์และความสำคัญของการระดมทรัพยากร เพื่อใช้ในการจัดการศึกษา เนื่องจากงบประมาณที่รัฐบาลจัดสรรให้ นั้นไม่เพียงพอต่อการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องระดมทรัพยากรจากผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานเอกชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2542, หน้า 15- 16) ได้ให้แนวทางในการระดมทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษาไว้ใน

หมวด 8 ตั้งแต่มาตราที่ 58 – 62 ไว้ดังนี้ มาตรา 58 ให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณ การเงิน และทรัพย์สินทั้งจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กร เอกชน องค์กร วิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่นและต่างประเทศมาใช้ในการ การศึกษา ดังนี้ ให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาโดยอาจจัดเก็บภาษีเพื่อ การศึกษาได้ตามความเหมาะสมทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดและให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาค ทรัพย์สิน และทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษาและมีส่วนร่วม รับผิดชอบต่อค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความ เหมาะสมและความจำเป็นทั้งนี้ให้รัฐและองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นส่งเสริมและให้แรงจูงใจในการระดม ทรัพยากรดังกล่าว โดยการสนับสนุนการอุดหนุนและใช้มาตรการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษี และสอดคล้อง กับงานวิจัยของ จันทิมา อชชะสวัสดิ์ (2558, หน้า 49) ที่ศึกษาเรื่องการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหาร จัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่าองค์ประกอบการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาใน โรงเรียนประถมศึกษา ที่ได้จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบ หรือปัจจัยการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหาร จัดการศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา โดยข้อตกลงเบื้องต้น อยู่ในระดับมาก

1.3. ครูมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียน นวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย สมุทรปราการ ในด้านการบริหารงานบุคคล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อ พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูเข้าร่วมการประชุม อบรม สัมมนาเพื่อพัฒนาตนเองและพัฒนางานในหน้าที่ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเห็น ความสำคัญของครูในการพัฒนาตนเอง ในด้านวิชาชีพครู และด้านสังคม เพื่อพัฒนาตัวเองให้มีความรอบรู้ ทั้งในเรื่องสอนนักเรียน เทคนิควิธีการใหม่ ๆ ที่จะช่วยให้การสอนมีประสิทธิภาพ หรือมีความรู้รอบตัวใน เรื่องอื่น ๆ การปรับปรุงตนเอง และเมื่อรู้ข้อดีข้อด้อยของตนเองแล้วพยายามปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น ซึ่ง สอดคล้องกับแนวคิดพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 52 ให้กระทรวงส่งเสริมให้มีระบบ กระบวนการผลิต การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดย การกำกับและประสานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาให้ มีความพร้อมและมีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่และการพัฒนาบุคลากรประจำการอย่างต่อเนื่อง

1.4 ครูมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย สมุทรปราการ ด้านการบริหารงานทั่วไป ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารมีการดำเนินการจัดกิจกรรมนักเรียน และส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริมให้นักเรียนบรรลุตามเป้าหมาย วิสัยทัศน์ ปรัชญา และจุดเน้นของสถานศึกษา มุ่งเน้นให้นักเรียน

แสดงความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ มีความกตัญญูต่อพ่อแม่ ครู อาจารย์ การปลูกฝัง การอนุรักษ์ศิลปะ สืบทอดวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของโรงเรียน มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย ยกย่องเชิดชูในความดี ทำให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน ส่งผลให้นักเรียนกล้าแสดงออก และสามารถอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 7 กล่าวว่า ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริม สิทธิ หน้าที่เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจใน ความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่ม สร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

2. ครูที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียน นวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย สมุทรปราการ ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเพศหญิงมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียน นวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย สมุทรปราการ ในระดับสูงกว่าเพศชาย ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า เพศหญิงมีจำนวนมากกว่าเพศชาย และเพศหญิงมีความละเอียดรอบคอบในการทำงาน มีการใส่ใจต่อการ บริหารงานของผู้บริหาร มีความรู้สึกที่ดี เป็นความรู้สึกทางบวก รู้สึกชอบ และเห็นด้วย ทำให้มีความพึง พ้อใจที่มีต่อผู้บริหารสถานศึกษามากกว่าเพศชาย ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ สมบัติ อังกูรพิริยะ (2554) กล่าวว่า ความพึงพอใจต่อการบังคับบัญชาหมายถึง อารมณ์ ความรู้สึกที่ดีของแต่ละบุคคลที่มีต่อ ผู้บังคับบัญชาและการบังคับบัญชาในองค์การที่ตนปฏิบัติอยู่ และ Wolman (1973) อ้างถึงใน ภนิตา ชัยปัญญา (2541) กล่าวถึง ความพึงพอใจว่าเป็นความรู้สึกที่ดี ที่ได้รับความสำเร็จตามมุ่งหวังและ ความต้องการ

3. ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการบริหารงานของผู้บริหาร สถานศึกษา โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย สมุทรปราการ ในด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันทางสถิติ ส่วนด้านการบริหารงาน บุคคลและด้านการบริหารงานทั่วไปแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ (Scheffe Post hoc Comparison) พบว่า

3.1 ครูที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 10 ปี และครูที่มีประสบการณ์ มากกว่า 20 ปีขึ้นไป มีความพึง พ้อใจต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย สมุทรปราการ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารทั่วไป ในภาพรวม อยู่ในระดับสูงกว่าครูที่มี

ประสบการณ์มากกว่า 20 ปี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 10 นั้น ยังมีประสบการณ์ที่ไม่มากในการทำงานภายใต้การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ยังคงมองเห็นการบริหารงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไป ของผู้บริหารสถานศึกษาเพียงไม่กี่ด้าน และไม่ลึกซึ้ง ทำให้ยังมองเห็นจุดเด่นและจุดด้อยในภาพรวมได้ค่อนข้างน้อย ทำให้ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับที่สูงกว่าครูที่มีประสบการณ์ 10 - 20 ปี และครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 20 ปีขึ้นไป มีประสบการณ์ในการทำงานมาก สามารถมองเห็นแนวทางการบริหารงานบุคคลได้อย่างชัดเจน มากกว่าครูที่มีอายุ 10 – 20 ปี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ บลูม (Bloom, 1975, p. 271) กล่าวว่าประสบการณ์เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการระลึกได้ถึงสิ่งเฉพาะหรือสิ่งทั่วไป ระลึกถึงวิธีการ กระบวนการและสถานการณ์ต่าง ๆ โดยเน้นความจำ สังเกต โดยแสดงออกมาในเชิงพฤติกรรม และสอดคล้องกับแนวคิดของ ชวาล แพรัตนกุล (2536, หน้า 18 อ้างถึงใน ชัยพงษ์ โชติวรรณ, 2541, หน้า 201-205) กล่าวว่า ประสบการณ์เป็นสิ่งที่ เคยรู้เห็นและทำมาก่อนทั้งสิ้น สามารถสร้างคำถามเพื่อวัดสมรรถภาพด้านนี้ได้หลายลักษณะด้วยกัน ลักษณะคำถามที่แตกต่างกันออกไปตามชนิดของความรู้ ความจำ แต่ก็จะมีลักษณะรวมกันอยู่อย่างหนึ่ง คือเป็นคำถามที่ให้ระลึกถึงประสบการณ์ที่ผ่านมาที่จำได้ไม่ว่าจะอยู่ในรูปของคำศัพท์นิยาม และระเบียบแผนหรือหลักการ ทฤษฎีต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยสามารถใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา/ครูผู้สอน/ผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนา ปรับปรุง การบริหารงานทั้ง 4 ด้าน ของโรงเรียน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น ดังนี้

1. ด้านการบริหารวิชาการ ควรมีการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษา การจัดการเรียนรู้ การจัดทำสื่อการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผลการศึกษา อย่างต่อเนื่องและอย่างสม่ำเสมอ
2. ด้านการบริหารงานงบประมาณ ควรมีการดำเนินงานเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี การพัสดุ การระดมทรัพยากร การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลงบประมาณ ที่เป็นปัจจุบันและสามารถตรวจสอบได้ตลอดเวลา
3. ด้านการบริหารงานบุคคล ควรมีการดำเนินงานเกี่ยวกับการกำกับ ติดตาม การปกครอง ดูแล ส่งเสริมการสร้างขวัญกำลังใจ เพิ่มพูนความรู้ความสามารถให้บุคลากรมีประสิทธิภาพสูงขึ้น เพื่อนำมาพัฒนาการจัดการศึกษา
4. ด้านการบริหารงานทั่วไป ควรมีการดำเนินงานเกี่ยวกับงานธุรการ สารสนเทศ อาคารสถานที่ ประสานงานประชาสัมพันธ์ ประสานงานด้านต่างๆ ส่งเสริมกิจการนักเรียนจัดระบบควบคุม และงานสำมะโนนักเรียน ที่เป็นปัจจุบันสามารถนำข้อมูลไปใช้ได้ตลอดเวลา

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พรินทวาทกราฟฟิค.

มานิช บุตรเชื้อ.(2549).ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขต
ไผ่ธูปพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1.วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต.
มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2546). พระราชบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546ก). การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546ข). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

ประจักษ์ศักดิ์ สถิตย้อย. (2553). ความพึงพอใจของครูและผู้บริหารที่มีต่อการบริหารงานของ ผู้บริหาร
โรงเรียนบ้านศรีทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์เขต 2. วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.

จันทร์ธานี สงวนนาม. (2545). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร :
บริษัทบุ๊คพอยท์ จำกัด.

ณิกานต์ โชติรัตน์ . (2550) .ความพึงพอใจของครูต่อการบริหารงานโรงเรียนโชคชัยรังสิต จังหวัด
ปทุมธานี ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา).มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ชัยวัฒน์ แก้วหล่อ. (2551). การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนและขวัญในการปฏิบัติงานของครูที่ส่งผลต่อ
การจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
สกลนคร เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. (การบริหารการศึกษา)สกลนคร.มหาวิทยาลัย
ราชภัฏสกลนคร.

บรรจง มนต์กลีสุตร. (2544). ความพึงพอใจของครูที่มีต่อพฤติกรรมการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียน
ประถมศึกษา. ปริญญาโท กศ.ม. สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
บูรพา.

ชัยศักดิ์ ลิ้มสุขสันต์. (2546). การศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด. ปริญญาโท กศ.ม.สาขาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.